

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA SHQIPËRISË
ZËVENDËSGUVERNATORI I PARË

NR. PROT. 43

DATË: 09.01.2014

URDHËR

“PËR MIRATIMIN E METODOLOGJISË “PËR RAPORTIMIN E
INSTRUMENTEVE TË PAGESAVE”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 10, pika 4, të Statutit të Bankës së Shqipërisë, miratuar me vendimin nr. 100, datë 19.12.2000, i ndryshuar; nenit 34 të rregullores “Për instrumentet e pagesave elektronike”, miratuar me vendimin nr. 11, datë 06.02.2008 të Këshillit Mbikëqyrës, i ndryshuar, bazuar në propozimin e Departamentit të Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës:

URDHËROJ:

1. Miratimin e metodologjisë “Për raportimin e instrumenteve të pagesave”, sipas tekstit bashkëlidhur këtij urdhri.
2. Ngarkohet Departamenti i Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës me ndjekjen e zbatimit të këtij urdhri nga ana e bankave.
3. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit për publikimin e këtij urdhri në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.
4. Ngarkohet Departamenti i Sistemeve të Pagesave dhe i Kontabilitetit dhe Financës me dërgimin e këtij urdhri të gjitha bankave.
5. Me hyrjen në fuqi të këtij urdhri, shfuqizohet urdhri me nr prot.6670, datë 20.08.2008, i Zëvendësguvernatorit të Parë për miratimin e metodologjisë “Për raportimin e instrumenteve të pagesave”.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

ELISABETA GJONI

ZËVENDËSGUVERNATORI I PARË

METODOLOGJIA “PËR RAPORTIMIN E INSTRUMENTEVE TË PAGESAVE”

I. TË PËRGJITHSHME

Në përmbushje të funksionit të saj publik si mbikëqyrës dhe katalizator i sistemeve të pagesave, Bankës së Shqipërisë i nevojitet një informacion i plotë lidhur me treguesit cilësorë dhe sasiorë në fushën e sistemit të pagesave, në mënyrë që të kryejë një mbikëqyrje efektive si dhe të nxisë zhvillimet në këtë fushë. Grumbullimi, përpunimi dhe publikimi i këtyre treguesve statistikorë mundëson analizimin e tendencave, monitorimin e zhvillimeve, minimizimin e rrezikut si dhe nxitjen e transparencës ndaj publikut. Kështu, instrumentet e pagesave si pjesë integrale e sistemit të pagesave, gjithnjë e më shumë po tërheqin vëmendjen e autoriteteve mbikëqyrëse. Për këtë qëllim, metodologjia për raportimin e instrumenteve të pagesave, e hartuar nga Banka e Shqipërisë, synon ndërtimin e një baze të dhënash mbi përdorimin e instrumenteve të pagesave në funksion të objektivave të lartpërmendura .

Bazuar në anekset bashkëlidhur të këtij dokumenti, raportimi mbi përdorimin e instrumenteve bëhet nga bankat dhe degët e bankave të huaja, të cilat operojnë brenda territorit të Republikës së Shqipërisë. Periodicitetet e këtyre raportimeve përcaktohen në pikën III (Procedura për grumbullimin dhe paraqitjen e raporteve) të këtij dokumenti.

Struktura e metodologjisë është ndërtuar duke u bazuar në llojet e instrumenteve të pagesave, në tipet e transaksioneve dhe/ose në llojet e terminaleve ku instrumentet e pagesave përdoren. Kjo metodologji është hartuar në përputhje me standardet ndërkombëtare të vendosura nga Banka Qendrore Evropiane (Blue Book) dhe Banka për Rregullimet Ndërkombëtare – BIS (Red Book).

Në mënyrë të hollësishme metodologjia përfshin:

- a) anekset për raportim;
- b) procedura për grumbullimin dhe paraqitjen e raportit;
- c) instruksione mbi hartimin e raporteve sipas anekseve bashkëlidhur;
- d) shpjegimin e termave sipas kuptimit që ato kanë në këtë metodologji.

II. ANEKSET PËR RAPORTIM

Anekset bashkëlidhur kësaj metodologjie janë pjesë përbërëse e saj dhe i listojmë si më poshtë:

- Aneksi 1. Pagesat sipas instrumenteve;
- Aneksi 2. Transaksionet sipas tipit dhe terminaleve;
- Aneksi 3. Transaksione cash në arkë;
- Aneksi 4. Transaksione periodike në sistem (book entry);
- Aneksi 5. Kartat bankare;
- Aneksi 6. Terminalet për kartat dhe paranë elektronike;

- Aneksi 7. Statistika mbi numrin e llogarive të klientëve;
Aneksi 8. Statistika mbi mbajtësit e kartave;
Aneksi 9. Statistika mbi shpërndarjen rajonale të terminaleve; dhe
Aneksi 10. Teprica e parasë elektronike.

III. PROCEDURA PËR GRUMBULLIMIN DHE PARAQITJEN E RAPORTEVE

1. Subjektet të cilat raportojnë janë bankat dhe degët e bankave të huaja të licencuara nga Banka e Shqipërisë.
2. Periodiciteti dhe afati i raportimit është si më poshtë:

Periodha për të cilën raportohet është nga 1 deri në datën 31 të çdo muaji.

- Anekset 1, 2, 3 dhe 4 raportohen çdo muaj nga bankat jo më vonë se data 15 e muajit pasardhës.
  - Anekset 5 dhe 6 raportohen çdo tre muaj nga bankat jo më vonë se data 25 janar, 25 prill, 25 korrik dhe 25 tetor.
  - Anekset 7, 8, 9 dhe 10 raportohen nga bankat çdo fund viti, dhe afati i raportimit është jo më vonë se data 25 janar e vitit pasardhës.
3. Njësia ku raportohet është Sektori i Licencimit, Politikave dhe Mbikëqyrjes pranë Departamentit të Sistemeve të Pagesave dhe Kontabilitetit dhe Financës, Banka e Shqipërisë. Informacioni dërgohet me shkresë zyrtare si dhe në formë elektronike në formatin bashkëlidhur, në adresën e mëposhtme:

Statistika-IPE@bankofalbania.org

4. Njësia monetare e raportimit është LEK-u. Raportimi bëhet i veçantë për secilën valutë, sipas njësisë monetare të instrumentit nëpërmjet të cilit kryhet pagesa si: ALL, USD, EUR dhe valuta të tjera. Konvertimi i pozicioneve të valutave të huaja në LEK bëhet me kursin zyrtar të këmbimit të përcaktuar nga Banka e Shqipërisë në ditën e fundit të periudhës raportuese. Raportimi përfshin vëllimin (numrin e pagesave) dhe vlerën e tyre në total, e shprehur në milionë lekë.
5. Në të gjitha anekset e kësaj metodologjie, raportimi do të kryhet në monedhën në të cilën ndodh pagesa dhe jo në monedhën në të cilën është llogaria e cila preket për kryerjen e saj.
6. Banka e Shqipërisë publikon të dhënat e raportuara nga bankat në mënyrë të agreguar, përveç rasteve kur ky informacion përdoret

për arsye analizash dhe studimesh, si dhe për përmbushjen e funksioneve të autoriteteve mbikëqyrëse që lidhen në mënyrë direkte apo indirekte me fushën e sistemit të pagesave. Në këtë rast, Banka e Shqipërisë njofton subjektet raportuese të kësaj metodologjie.

7. Bankat raportojnë në përputhje me afatet dhe formën e përcaktuar në këtë metodologji. Në rast mosrespektimi të kësaj metodologjie dhe cënimit të mbarëvajtjes së funksioneve të saj, Banka e Shqipërisë merr masa të parashikuara në kuadrin ligjor dhe rregullativ.
8. Kjo metodologji do të rishikohet nga Banka e Shqipërisë sa herë të konsiderohet e nevojshme, duke marrë masa paraprake për konsultimin dhe informimin e bankave.

IV. INSTRUKSIONE PËR HARTIMIN E RAPORTEVE SIPAS ANEKSEVE BASHKËLIDHUR

ANEKSI 1: PAGESAT SIPAS INSTRUMENTEVE

Aneksi i parë i raportimit përbëhet nga 10 (dhjetë) rubrika, ku paraqiten numri dhe vlera e pagesave sipas instrumentit të përdorur për të kryer pagesën, brenda ose jashtë vendit. Në këtë aneks, do të raportohen transfertat për lëvizjen e fondeve të iniciuara nga klienti pranë bankës së tij (banka raportuese), ku klienti mund të jetë në rolin e urdhëruesit apo të përfituesit të fondeve. Në këtë aneks përfshihen edhe transfertat në të njëjtin emër, por vetëm kur ato kryhen në llogari të bankave të ndryshme. Në këtë aneks nuk raportohen transaksionet e iniciuara nga banka¹, me përjashtim të rasteve kur këto transaksione konsistojnë në pagesa vetëm të bankës (detyrime utilitare, paga etj.). Raportimi bëhet i ndarë sipas valutave: në ALL, EUR, USD dhe valuta të tjera. Gjithashtu, ky aneks përfshin dhe ndarjen më vete në llogaritë për individë dhe llogaritë për bizneset (aty ku është e nevojshme).

I. Transferta kreditimi të iniciuara nga klientët

Në rubrikën e parë, raportohen transfertat e kreditimit të iniciuara nga klienti pranë bankës raportuese, të ndara sipas mënyrës në të cilën klienti dërgon instruksionet, në formë letër apo në formë elektronike, si më poshtë.

Gjithashtu, në këtë rubrikë përfshihen edhe transfertat e kreditimit të urdhëruara nga klienti për shlyerjen e detyrimit të kartave me funksion krediti apo debitimi të vonuar meqenëse konsiderohen si pagesa të ndara nga ato të kartë-mbajtësit për lëshuesin e tyre.

Në rastet e pagesave periodike apo urdhër pagesave në formën e

¹ Si për shembull transaksione të iniciuara me qëllim përmbushjen aktivitetit të saj bankar/financiar.

batche-ve, çdo pagesë individuale llogaritet si një transaksion.

Transfertë krediti në formë letër – Raportohen vetëm transfertat e kreditit të urdhëruara nga klienti në formë letër. Gjithashtu, këtu raportohen edhe transfertat e kreditit të urdhëruara nga klienti në formë elektronike, por që kërkojnë procesim manual nga punonjësit e bankës për t'u ekzekutuar.

Ndër transfertat e kreditit në formë letër të cilat ndahen në individë dhe biznese, mund të përmendim:

- Transferta ndërmjet llogarive të së njëjtës bankë: raportohen transfertat llogari-llogari brenda së njëjtës bankë.
- Transferta ndërbankare brenda vendit: raportohen transfertat të cilat kalojnë nga një llogari e një banke (banka raportuese), tek një llogari në një bankë tjetër brenda vendit.

Transfertë krediti në formë jo-letër – Raportohen vetëm transfertat e kreditit të urdhëruara nga klienti në formë elektronike dhe që nuk kërkojnë ndërhyrjen manuale të punonjësit të bankës për t'u ekzekutuar. Në këtë rubrikë, përfshihen edhe transfertat periodike të cilat janë origjinuar në formë letër, por që janë ekzekutuar në formë elektronike. Në këtë zë përfshihen edhe transfertat e kreditimit të kryera nga një klient nëpërmjet një ATM-je (Automated Teller Machine).

Më konkretisht, këto transfertat klasifikohen sipas mënyrës së marrjes së urdhërpagesës:

- nëpërmjet internetit (internet banking);
- nëpërmjet telefonit (telephone banking);
- nëpërmjet celularit (mobile banking);
- nëpërmjet kompjuterit (computer banking);
- Të tjera: këtu raportohen të gjitha transfertat e kryera në formë elektronike por që nuk përfshihen tek ndonjë nga zërat e përmendur më sipër.

II. Pagesa të iniciuara nga klientët me kartë

Në këtë rubrikë raportohen pagesat të cilat kryhen nga klienti me anë të një karte të lëshuar nga banka raportuese. Pagesat me këto karta kryhen në të gjitha терминаlet (pikat e shitjeve POS) ose nëpërmjet kanaleve të tjera të ofruara nga banka (brenda ose jashtë vendit), si për shembull pagesat me karta nëpërmjet internetit, celularit. Këtu nuk përfshihen pagesat me para elektronike si dhe pagesat me celular, në internet etj. Tërheqjet dhe depozitimet në ATM, transfertat nëpërmjet ATM-ve si dhe tërheqjet cash nga POS-et nuk përfshihen në këtë rubrikë. Pagesat e kryera me karta të lëshuara nga banka të tjera, në терминаlet POS të ofruara nga banka raportuese nuk përfshihen në këtë rubrikë, pasi ato raportohen nga banka përkatëse, e cila ka emetuar kartën.

Sipas funksioneve që kanë, pagesat me këto karta ndahen në kategoritë e mëposhtme:

- Kartë debiti – i lejon mbajtësit të autorizuar të ketë akses në llogarinë e tij pranë emetuesit për të kryer blerje me fondet e disponueshme në këtë llogari si edhe për të tërhequr para cash, në rastet kur kjo kartë është e kombinuar me kartën me funksion cash-i;
- Kartë me debitim të vonuar – e ngjashme me kartat e debitit përveç faktit që shlyerja e pagesës në llogari bëhet në total, në një periudhe të përcaktuar kohe, sipas kushteve të përcaktuara në kontratë;
- Kartë krediti – i jep mundësinë mbajtësit të saj të përdorë një linjë krediti nëpërmjet së cilës mbajtësi mund të bëjë blerje dhe ose të tërheqë cash deri në një kufi të paracaktuar. Sasia e lejuar e kreditit, si rregull shlyhet e plotë në fund të një periudhe të caktuar, ose mund të shlyhet pjesërisht dhe e shtyrë në kohë, në përputhje me termat e përcaktuara në kontratë;
- Charge cards – e ngjashme me kartat e kreditit, përveç faktit se shlyerja e kredisë bëhet e plotë dhe brenda afatit të përcaktuar në kontratë. Për qëllime statistikore klasifikohen si karta krediti;

III. Debitimi direkt

Këtu përfshihen debitime të autorizuar paraprakisht, kryesisht periodike, të llogarisë së debituesit nga ana e përfituesit. Përfshihen debitimet e kryera vetëm një herë dhe ato periodike. Në rastin e debitimit direkt periodik, çdo pagesë individuale llogaritet si një transaksion i vetëm. Gjithashtu, në këtë rubrikë përfshihet edhe shlyerja e detyrimeve të kartave me funksion krediti apo debiti të vonuar, pasi konsiderohen pagesa të veçanta nga mbajtësi i kartës për emetuesin e kartës. Debitimet direkte të cilat rrjedhin nga shlyerja e një pagese me kartë individuale nuk duhet të raportohen për shkak të rrezikut të numërimit të dyfishtë. Debitimi direkt raportohet nga banka e përfituesit.

IV. Pagesa me para elektronike

Në këtë rubrikë raportohen pagesat me para elektronike, të iniciuara nga mbajtësi i parasë elektronike (urdhëruesi) në favor të përfituesit. Këto pagesa raportohen të ndara sipas: (1) pagesa me para elektronike nëpërmjet një karte (2) pagesa me para elektronike të tjera si (në formën e produkteve të parapaguara kompjuterike).

V. Çeqet

Pagesat me çeqe raportohen nga banka, ku përfituesi ka paraqitur

çekun për rimbursim të parave nga ky çek. Në këtë rubrikë raportohen të gjitha llojet e çeqeve, si ato bankare apo personale, por edhe lloje të tjera si çeqe udhëtimi apo nota premtimi të lëshuara nga bankat (në rast se ka të tilla). Këtu raportohen edhe tërheqjet cash me anë të një çeku. Çeqet e emetuara por jo të pranuar për shlyerje nuk përfshihen.

VI. Pagesa me instrumente të tjera

Në këtë rubrikë përfshihen pagesat e klientëve me instrumente të tjera, të cilat nuk përfshihen në asnjë nga pikat më lart.

VII. Totali i pagesave të klientëve

Është shuma e pagesave të raportuara në rubrikat e mësipërme (I – VI). Nga totali i pagesave të klientëve të raportuara, në rubrikën VII.1 raportohen vetëm pagesat ndërkombëtare të klientëve, të cilat banka raportuese dërgon/inicion për llogari të një klienti, në një bankë të huaj. Transfertat e kreditimit raportohen nga banka e urdhëruesit (përfituesi i fondeve është klient i një banke jashtë vendit); debitimi direkt dhe çeqet raportohen nga banka e përfituesit (pagesa iniciohet nga përfituesi pranë bankës raportuese dhe banka e urdhëruesit ndodhet jashtë vendit), si dhe pagesat me karta raportohen nga banka emetuese e kartës (pagesa është kryer jashtë territorit të Shqipërisë me një kartë të emetuar nga banka raportuese).

VIII. Transferta ndërkombëtare të mbërritura në llogarinë e klientit

Në këtë rubrikë raportohen transfertat ndërkombëtare në hyrje, që banka raportuese proceson për klientët e saj. Këto transfertat raportohen nga banka e përfituesit (urdhëruesi i fondeve është klient i një banke jashtë vendit); debitimi direkt dhe çeqet raportohen nga banka e urdhëruesit (pagesa iniciohet nga përfituesi i cili është klient i një banke jashtë vendit), si dhe pagesat me karta raportohen nga banka pranuese e kartës (pagesa është kryer në терминаlet e ofruara nga banka raportuese nëpërmjet një karte të emetuar nga banka jashtë vendit).

IX. Transferta ndërbankare

Në këtë rubrikë raportohen të gjitha transfertat ndërbankare të iniciuara nga banka raportuese, ku urdhëruese mund të jetë vetë banka raportuese ose një bankë tjetër. Transfertat ndërbankare do të përfshijnë të gjitha transfertat ndërmjet bankave dhe/ose bankës qendrore, brenda vendit dhe ato ndërkombëtare. Transfertat për tregun financiar në lekë kryesisht kryhen nëpërmjet sistemit AIPS. Nga

totali i transfertave ndërbankare, në rubrikën IX.1 raportohen vetëm transfertat ndërkombëtare të iniciuara/dërguara nga banka raportuese (urdhëruese) për një bankë përfituese të huaj, jashtë vendit. Këtu raportimi do të bëhet në monedhën që kryhet transaksioni.

X. Transferta ndërkombëtare të mbërritura në bankë (nga një bankë tjetër)

Në këtë rubrikë raportohen transfertat ndërbankare ndërkombëtare në hyrje, që banka raportuese pret nga një bankë jashtë vendit (banka urdhëruese).

ANEKSI 2: TRANSAKSIONET SIPAS TIPIT DHE TERMINALEVE

Ky aneks përfshin raportimin në numër dhe vlerë të transaksioneve me karta në terminale, pavarësisht nga valuta e origjinimit të tyre. Llojet e transaksioneve të cilat raportohen në këtë aneks, janë si më poshtë:

- i. Transaksione të kryera në терминаlet e vendosura në vend, me anë të kartave të emetuara nga banka raportuese;
- ii. Transaksione të kryera në терминаlet e vendosura jashtë vendit, me anë të kartave të emetuara nga banka raportuese; dhe
- iii. Transaksione të kryera në терминаlet e vendosura nga banka raportuese, me anë të kartave të emetuara nga banka jashtë vendit.

Në secilën nga rubrikat e mësipërme, pavarësisht valutës së origjinës së transaksionit, transaksionet raportohen në monedhën Lek, të ndara sipas tipeve të mëposhtme:

- a) ATM tërheqje cash;
- b) ATM depozitime;
- c) Transfertë fondesh nëpërmjet ATM-ve;
- d) Tërheqje cash në terminale POS;
- e) Pagesa me karta në terminale. Në këtë zë përfshihen vetëm pagesat me kartë në pikat shitjes, ndërkohë që pagesat nëpërmjet kanaleve të tjera të ofruara nga banka (brenda ose jashtë vendit), si për shembull pagesat me karta nëpërmjet internetit, celularit nuk raportohen në këtë zë.
- f) Transaksione në terminale për mbushjen dhe shkarkimin e parasë elektronike. Këto transaksione mundësojnë transmetimin e vlerës së parasë elektronike nga emetuesi te përdoruesi dhe të kundërtën. Emetimi i parasë elektronike mund të bëhet nëpërmjet kartave ose programeve dhe pajisjeve kompjuterike.
- g) Pagesat me para elektronike të cilat mund të bëhen nëpërmjet kartave ose pajisjeve dhe programeve kompjuterike.

ANEKSI 3: TRANSAKSIONE CASH NË ARKË

Në këtë aneks, raportohen transaksionet cash të klientëve të bankës raportuese, të kryera pranë sporteleve (arkave) të saj, si depozitime apo tërheqje cash. Raportimi bëhet i ndarë sipas valutës së transaksionit: në LEK, EUR, USD apo valuta të tjera. Transaksionet raportohen të ndara sipas llojit të përcaktuar si më poshtë:

- i. Depozitime cash në arkë – në këtë rubrikë raportohen transaksionet cash në arkë me qëllim rritjen e gjendjes së llogarisë së klientit si dhe depozitime në llogari kursimi (me afat) të kryera në llogarinë e vetë apo në një llogari tjetër brenda bankës (të cilat raportohen të ndara si për llogaritë e individëve ashtu edhe për llogaritë e bizneseve); dhe
- ii. Tërheqje cash në arkë – këtu raportohen tërheqjet cash në arkë nga llogaria e klientit të bankës raportuese.

ANEKSI 4: TRANSAKSIONE PERIODIKE NË SISTEM (BOOK ENTRY TRANSACTIONS)

Në aneksin e katërt të raportimit, raportohen transaksionet midis llogarive të bankës dhe klientit, në vijim të marrëveshjeve/kontratave të nënshkruara, si edhe transaksionet e rezultuara nga përdorimi i instrumenteve financiare. Raportimi bëhet i ndarë sipas valutës së transaksionit: në LEK, EUR, USD apo valuta të tjera. Transaksionet raportohen të ndara në dy kategori kryesore (me dy nënkategori për secilin zë, për llogaritë e individëve dhe të bizneseve):

- i. Transferta kreditimi – në këtë rubrikë raportohen kreditimet në llogarinë e klientit të bankës raportuese, të iniciuara nga vetë banka, pa përdorimin e një instrumenti transferte kreditimi. Këtu përfshihen: pagesat e interesave/dividendëve për klientët, disbursimi i kredive për klientët, marrëveshjet e depozitave si dhe shitjet e letrave me vlerë dhe valutës, transaksione këto të autorizuara nga klienti paraprakisht, por për ekzekutimin e të cilave klienti nuk inicion urdhër transfertë; dhe
- ii. Transferta debitimi – në këtë rubrikë raportohen debitimet në llogarinë e klientit të bankës raportuese, të iniciuara nga vetë banka, pa përdorimin e një instrumenti të debitimit direkt. Këtu përfshihen: transferimi i fondeve nga llogaria e klientit për shlyerjen e kartës së kreditit, shlyerjet e kësteve të kredisë, transferimi i fondeve në vijim të marrëveshjeve të depozitave, blerja e letrave me vlerë dhe valutës, si edhe të gjitha tipet e komisioneve për çdo instrument pagese dhe/ose transaksion të kryer, transaksione këto të autorizuara nga klienti paraprakisht.

ANEKSI 5: KARTAT BANKARE

Në këtë aneks raportohet numri total i kartave të emetuara nga banka raportuese dhe të vlefshme/aktive në periudhën e raportimit. Këtu raportohet numri total i kartave lëshuar klientëve, pavarësisht sa shpesh ato janë përdorur gjatë periudhës së raportimit apo nëse përdoren brenda ose jashtë vendit. Kartat të cilat janë të skaduara apo që nuk janë marrë në dorëzim nga klientët (joaktive), nuk përfshihen në këtë aneks. Këtu përfshihen edhe kartat e lëshuara nga banka në bashkëpunim me kompanitë, nëse ka të tilla. Numri i kartave në qarkullim nuk llogaritet nëpërmjet llogarive të cilat këto karta mund të jenë të lidhura pasi ai mund të jetë më i lartë ose më i ulët se numri i kartave në qarkullim (si për shembull disa karta të lidhura me një llogari dhe e kundërta një kartë e lidhur me më shumë se një llogari). Nëse një kartë ofron më shumë se një funksion, ajo duhet raportuar në secilën prej rubrikave (I, II.1, II.2), sipas funksioneve që mbart. Përsa i përket numrit total të kartave të emetuara (rubrika e IV-t e këtij aneksi), çdo kartë raportohet vetëm një herë, pavarësisht funksioneve që mbart.

Numri i kartave raportohet i ndarë sipas funksionit, si më poshtë:

- i. Karta me funksion cash-i - në këtë rubrikë raportohet numri i kartave që i mundëson përdoruesit të saj të depozitojë ose të tërheqë cash nga një terminal në ATM;
- ii. Karta me funksion pagese - raportohet numri i kartave të cilat mund të kenë funksion debiti apo debiti të vonuar, krediti dhe charge cards, që i lejojnë mbajtësit të autorizuar të aksesojë në llogarinë e tij pranë emetuesit dhe/ose të përdorë një linjë krediti nga banka, për të kryer pagesa për blerje apo shërbime. Raportimi bëhet i ndarë sipas funksionit të kartës: (1) me funksion debiti; (2) me funksion krediti, përfshirë kartat me funksion charge cards; (3) me funksion debiti të vonuar.
- iii. Karta me funksion para elektronike - raportohet numri i kartave të parapaguara të cilat mund të rimbushen dhe përdoren për një gamë të gjerë qëllimesh në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. Në këtë zë futen dhe (iii.1) kartat me funksion para elektronike të cilat janë rimbushur të paktën një herë.
- iv. Numri total i kartave – raportohet numri total i kartave të lëshuara klientëve dhe të vlefshme për periudhën e raportimit, pavarësisht funksioneve që mbartin. Nga totali i kartave, në zërin IV.1 raportohet vetëm numri i kartave që kanë më shumë se një funksion.

Aneksi 5 i kartave shoqërohet me informacion mbi operatorin e kartave të emetuara nga banka raportuese: karta lokale (emetuar nga vetë banka pa ndërmjetësinë e një operatori ndërkombëtar kartash), Visa, Master Card, American Express, apo të tjerë (operatorët e tjerë specifikohen nga vetë banka raportuese).

ANEKSI 6: TERMINALET PËR PËRDORIMIN E KARTAVE DHE PARASË ELEKTRONIKE

Në aneksin 6, raportohet numri total i terminaleve në operim që janë në pronësi dhe/ose të instaluara nga banka raportuese deri në fund të periudhës për të cilën raportohet. Këtu përfshihen: ATM, terminale POS, Virtual POS, si edhe terminalaet për përdorimin e parasë elektronike. Nëse një terminal ATM ofron funksione të ndryshme, ai raportohet në secilën prej rubrikave sipas funksioneve që ofron (I.1, I.2, I.3). Ndërsa në numrin total të terminaleve (rubrika e I-rë, Aneksi 6), çdo terminal raportohet vetëm një herë, pavarësisht funksioneve që mbart.

Numri i terminaleve raportohet i ndarë sipas tipologjive /funksioneve të mëposhtme:

- i. ATM - këtu raportohet numri total i ATM-ve të vendosura në përdorim që banka raportuese ka në pronësi. Nga numri total i terminaleve të ATM-ve, më poshtë raportohen terminalaet në bazë të funksioneve që u ofrojnë mbajtësve të kartave:
  1. tërheqje cash;
  2. të kryejnë urdhër transferta; dhe
  3. kryerja e depozitave cash.
- ii. Terminale POS (Point Of Sale) – këtu raportohet numri total i terminaleve POS/EFTPOS në pronësi dhe/ose të vendosura nga banka raportuese, të cilat mundësojnë përdorimin e kartave me funksion pagese pranë një pike shitjeje, me qëllim kryerjen e pagesave elektronike. Nga totali i terminaleve POS, raportohen të ndara terminalaet e mëposhtme:
  1. terminalaet me funksion tërheqje cash; dhe
  2. terminalaet EFTPOS (Electronic Funds Transfer Points of Sale).
- iii. Virtual POS për kartat – këtu raportohet numri total i POS-eve virtuale të cilat nuk janë në formën e pajisjeve elektromekanike, të ofruara nga banka raportuese dhe që mundësojnë përdorimin e kartave për blerjet nëpërmjet internetit.
- iv. Terminalaet për përdorimin e parasë elektronike – raportohet numri total i terminaleve që lejojnë përdorimin e parasë elektronike. Këto terminale ndahen në:

(1) terminale për rimbushjen apo shkarkimin e tyre. Këto terminale lejojnë transferimin e fondeve elektronike nga emetuesi tek përdoruesi.

(2) terminale për kryerjen e pagesave me para elektronike. Terminalaet në pikat e shitjes (point of sale) të cilat lejojnë transferimin e parasë elektronike nga karta tek tregtari ose tek balanca e tregtarit ose çdo përfitues tjetër.

ANEKSI 7: STATISTIKA MBI NUMRIN E LLOGARIVE TË KLIENTËVE

Në aneksin numër 7, raportohet numri total i llogarive të klientëve të cilat mund të përdoren për qëllime pagesash, numrin e depozitave si dhe numrin e klientëve të bankës raportuese, në fund të çdo periudhe raportimi si dhe numri total i klientëve për të njëjtën periudhë raportimi.. Nga totali i numrit të llogarive të klientëve, raportohet i ndarë numri i llogarive të aksesueshme nëpërmjet internetit. Gjithashtu, për qëllime studimore llogaritë e klientëve raportohen të ndara në varësi të vendqëndrimit në Republikën e Shqipërisë apo jo të klientit, si dhe në varësi të llojit të llogarisë (individuale apo jo). Në këtë aneks raportohen gjithashtu edhe llogaritë e klientëve në funksion të përdorimit të parasë elektronike. Llogaritë, depozita dhe llogaritë në funksion të parasë elektronike të klientëve raportohen të ndara sipas valutës së llogarisë në LEK, EUR, USD apo valuta të tjera.

ANEKSI 8: STATISTIKA MBI MBAJTËSIT E KARTAVE

Në aneksin 8 të raportimit, raportohet numri i kartë-mbajtësve sipas grup-moshave të përcaktuara në aneks, si edhe sipas gjinisë.

ANEKSI 9: STATISTIKA MBI SHPËRNDARJEN RAJONALE TË TERMINALEVE

Në aneksin 9 të raportimit, raportohet numri i terminaleve ATM/POS sipas shpërndarjes rajonale të degëve të Bankës së Shqipërisë, referuar tabelës së shpërndarjes rajonale të KIB.

ANEKSI 10: TEPRICA E PARASË ELEKTRONIKE.

Në aneksin 10, raportohet teprica e parasë elektronike të emetuar nga bankat dhe të ruajtur në karta, kompjuter personal, servera ose celular . Teprica e parasë elektronike ndahet në:

- 1) Tepricën e parasë elektronike Card- based- ku raportohet teprica e parasë elektronike e ruajtur në karta.
- 2) Tepricën e parasë elektronike Computer- based- ku përfshihen:
  - a) software- based: raportohet teprica e parasë elektronike e ruajtur në produkte të cilat bazohen në programe të instaluar në kompjuter personal dhe të cilat mundësojnë transmetimin e vlerave elektronike nëpërmjet rrjeteve të telekomunikacionit si për shembull interneti.
  - b) network-based: raportohet teprica e parasë elektronike, me produkte të cilat ruajnë vlerën monetare në një server qendror. Kjo vlerë monetare përdoret për blerje në internet.

- c) mobile- based: raportohet teprica e parasë elektronike ku vlera monetare e parasë ruhet në pajisje celulare.

V. Shpjegim i termave sipas kuptimit të cilin ato kanë në këtë metodologji.

Në zbatim të kësaj metodologjie, termat e mëposhtme kanë këto kuptime:

- a) Bankë - janë bankat dhe degët e bankave të huaja të licencuara nga Banka e Shqipërisë, që ushtrojnë veprimtari bankare dhe/ose financiare në territorin e Republikës së Shqipërisë;
- b) Klient – është mbajtësi i një llogarie (titullar i llogarisë) në monedhë vendase apo të huaj, pranë një banke që ushtron aktivitet në Republikën e Shqipërisë;
- c) Batch - është një grup instruksione pagesash me vlerë të vogël dhe debitime direkt. sistemi AECH pranon, përpunon dhe dërgon instruksione pagesash në batch.
- d) Pagesë – është një instruksion pa kushte për depozitim, tërheqje apo transferim fondesh, iniciuar nga urdhëruesi/(përfituesi) për tek banka e përfituesit/(banka e urdhëruesit), e transmetuar në formë elektronike apo letër, me qëllim vendosjen e fondeve në dispozicion të përfituesit. Një pagesë mund të kryhet edhe në rastet kur urdhëruesi dhe përfituesi është i njëjti person;
- e) Transfertë kreditimi - është një pagesë e iniciuar nga urdhëruesi, pranë bankës së urdhëruesit, me qëllim vendosjen e fondeve në dispozicion të përfituesit. Në një transfertë kreditimi, si urdhri i pagesës ashtu edhe fondet lëvizin nga banka e urdhëruesit për tek banka e përfituesit. Një ose disa banka dhe/ose sisteme pagesash mund të jenë të përfshira në një transfertë kreditimi;
- f) Transfertë debitimi - është një pagesë e autorizuar nga urdhëruesi dhe e iniciuar nga përfituesi, pranë bankës së përfituesit. Në një transfertë debitimi, urdhri i pagesës lëviz nga banka e përfituesit për tek banka e urdhëruesit, ndërsa fondet lëvizin nga banka e urdhëruesit për tek banka e përfituesit. Një ose disa banka dhe/ose sisteme pagesash, mund të jenë të përfshira në një transfertë debitimi;
- g) Debitim direkt - është një instrument pagese që përfshin një autorizim për debitimin e llogarisë së urdhëruesit pranë bankës së urdhëruesit, e iniciuar nga përfituesi pranë bankës së përfituesit. Zakonisht debitimi direkt është një pagesë e autorizuar paraprakisht, ku urdhëruesi autorizon pagesën përpara inicimit të saj dhe përdoret më së shumti në shlyerjen e detyrimeve që lindin nga përdorimi i shërbimeve publike (të tilla, si energji elektrike, ujë, telefon, gaz, etj), por jo vetëm;
- h) Pagesë me kartë - është një transaksion pagese që kryhet me anë të një karte bankare në një terminal ose në kanale të tjera komunikimi;
- i) Kartë - është një instrument pagese elektronike e emetuar nga një bankë që i mundëson mbajtësit, kundrejt një kontrate me shkrim, të kryejë transaksione me një ose më shumë funksione si: cash, para

- elektronike ose me funksione pagese. Kartat me funksion pagese, për qëllime statistikore, klasifikohen si karta debiti dhe karta krediti;
- i) Kartë me funksion cash-i – mundëson përdorimin vetëm në ATM ose në makinat e cash-it dhe i lejon mbajtësit vetëm të tërheqë cash;
  - k) Kartë debiti – i lejon mbajtësit të autorizuar të ketë akses në llogarinë e tij pranë emetuesit për të kryer blerje me fondet e disponueshme në këtë llogari si edhe për të tërhequr para cash, në rastet kur kjo kartë është e kombinuar me kartën me funksion cash-i;
  - l) Kartë me debitim të vonuar – e ngjashme me kartat e debitit përveç faktit që shlyerja e pagesës në llogari bëhet në total, në një periudhe të përcaktuar kohe, sipas kushteve të përcaktuara në kontratë;
  - m) *Kartë krediti* – i jep mundësinë mbajtësit të saj të përdorë një linjë krediti nëpërmjet së cilës mbajtësi mund të bëjë blerje dhe/ose të tërheqë cash deri në një kufi të paracaktuar. Sasia e lejuar e kreditit, si rregull shlyhet e plotë në fund të një periudhe të caktuar, ose mund të shlyhet pjesërisht dhe e shtyrë në kohë, në përputhje me termat e përcaktuara në kontratë;
  - n) *Charge cards* – e ngjashme me kartat e kreditit, përveç faktit se shlyerja e kredisë bëhet e plotë dhe brenda afatit të përcaktuar në kontratë. Për qëllime statistikore klasifikohen si karta krediti;
  - o) Para elektronike – është një instrument pagese, i ndryshëm nga instrumenti i pagesave në distancë, i cili ruan vlera monetare në formë elektronike dhe që i mundëson mbajtësit të kryejë pagesa elektronike. Ky instrument mund të rimbushet me vlera monetare sa herë është e nevojshme.
  - p) Çeku - është një urdhër me shkrim i lëshuar nga një palë (lëshuesi i çekut) për palën tjetër (përfituesi i çekut që zakonisht është një bankë), nëpërmjet të cilit i kërkohet bankës të paguajë një shumë të përcaktuar me paraqitjen e lëshuesit ose të një pale të tretë të përcaktuar nga lëshuesi;
  - q) Terminal - është një pajisje elektromekanike e cila bën të mundur tërheqjen, depozitimin e parasë cash apo transferimin e fondeve ndërmjet llogarive, nxjerrje llogarie, apo përdorimin e kartave në një pikë shitjeje, etj. Terminalet operojnë si në regjim online, ku baza e të dhënave aksesohet në kohë reale, ashtu edhe në regjim offline, ku procesimi dhe aprovimi i një transaksioni në një terminal bëhet pa kontaktuar ndërkohë emetuesin;
  - r) *Blue Book* – është një publikim i Bankës Qendrore Evropiane “Për sistemet e pagesave dhe të shlyerjes së letrave me vlerë në BE, ku publikojnë treguesit statistikorë për pagesat jo vetëm shtetet anëtare të BE-së, por edhe shtete të tjera jo-anëtare;
  - s) *Red Book* – është një publikim i prodhuar nga Komiteti i Sistemeve të Pagesave dhe Shlyerjes ,pranë bankës për shlyerje ndërkombëtare (BIS). Qëllimi është që të sigurohet një përshkrim gjithëpërfshirës i sistemeve të pagesave të një shteti, dhe
  - t) KIB – (kodi i identifikimit bankar) është një sekuençë numerike që përdoret për të identifikuar në nivel kombëtar një bankë të licencuar për të ushtruar veprimtari bankare dhe financiare brenda territorit të Republikës së Shqipërisë. Ky kod përcaktohet nga Banka e Shqipërisë.